

Aanbiedingsbrief

aan: Algemeen Bestuur RUD Utrecht
van: Dagelijks Bestuur
steller: André van Nieuwpoort, Koen Snelder
onderwerp: AP03.3a_Verschuiving bodemtaken van provincie naar gemeenten
t.b.v.: Algemeen Bestuurd 3 december 2020
bijlage: b) Notitie Transitie team Bodem
c) Bijlage 1 Scenario's cluster bodem
d) Bijlage 2 Voorbeeld praatplaat nu - straks

Status

- ter kennisneming
  - ter (oriëntatie) bespreking
  - ter besluitvorming
-

Samenvatting

Op 1 januari 2022 wordt de Omgevingswet van kracht. Dit betekent voor het vakgebied bodem zowel een verschuiving als een verandering van taken. Deze verschuiving en verandering van taken zal impact hebben op de kwaliteit en kwantiteit van onze werkzaamheden. Met het oog op de komst van de Omgevingswet heeft het Algemeen Bestuur ons de volgende vraag gesteld: Hoe kunnen de gemeentelijke en provinciale bodemtaken onder de Omgevingswet uitgevoerd gaan worden en wat is de impact op de RUD?

In de beantwoording van deze vraag moet ook de verbinding gelegd worden naar onze ambitie: de kwaliteit van bodemdienstverlening op het gebied van 'Bodem en Ondergrond' creëren, die onze opdrachtgevers slim en efficiënt ondersteunt bij de uitvoering van zowel basis- als plustaken en die daarin samenwerkt met de ODRU. Deze ambitie loopt parallel met de trajecten 'Kleur bekennen' en 'Samen op weg'.

Deze aanbiedingsbrief geeft een omschrijving van het proces dat wij volgen om de hierboven gestelde vraag te beantwoorden en geeft een update over de tussentijdse stand van zaken. Richting de Algemeen Bestuursvergadering van februari 2021 vullen wij dit aan met inhoud en financiële consequenties. Op dat moment bevat de aanbiedingsbrief een volledig en concreet antwoord op de gestelde vraag, waarbij helder is welke producten en diensten onze opdrachtgevers straks van ons afnemen én de mate waarin we daarmee frictiekosten kunnen voorkomen. Ook zullen we tijdens die vergadering het Algemeen Bestuur vragen om een aantal besluiten te nemen.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd kennis te nemen van:

1. deze aanbiedingsbrief;
  2. de bijgevoegde notitie waarin het proces wordt beschreven tot aan implementatie Omgevingswet en daadwerkelijk verschuiving bevoegd gezag bodemtaken.
-

Communicatie en medezeggenschap

Afstemming met OR. Dit gebeurt periodiek door de strategisch manager Bodem.

Financiën

Impact op het eigenaarschap van de RUD

De uiteindelijke financiële effecten van de bodemtransitie zijn afhankelijk van een groot aantal factoren. Deze factoren zijn op dit moment nog onvoldoende inzichtelijk. De Omgevingswet gaat echter, zoals het er nu naar uitziet, wel in op 1 januari 2022. Hiermee staan twee dingen vast:

- Er zal een transitie plaatsvinden van de bodemtaken van de provincie naar de gemeenten.
- Er vindt een verandering plaats in aard van de bodemtaken.

De financiële effecten hebben in hoofdlijnen drie niveaus. Deze zullen hieronder kort worden toegelicht.

- 1- (Veel) minder bodemtaken bij de provincie;
- 2- (Veel) meer bodemtaken bij de deelnemers;
- 3- Veranderde taken onder de Omgevingswet.

(Veel) minder bodemtaken bij de provincie

De Provincie moet zijn bodemtaken overdragen aan de gemeenten in de provincie Utrecht. Wanneer het gehele grondgebied één omgevingsdienst had gekend, zou deze overdracht plaatsvinden binnen één gemeenschappelijke regeling. Dit is echter niet het geval. De financiële gevolgen zijn in hoofdlijnen dat de provincie minder taken bij ons belegd, waardoor zij een minder grote eigenaar worden en dus ook een kleiner gedeelte van de vaste kosten zullen dekken. Daarnaast gaat de provincie (veel) minder afnemen, waardoor ook hun variabele bijdrage (ter dekking van loonkosten) veel lager wordt. Wanneer dit allemaal plaats zou vinden in één omgevingsdienst had de dekking kunnen komen van de overige deelnemers, die de taak moeten gaan uitvoeren. Hierdoor zou het RUD-breed mogelijk minder effect hebben. Een deel van de taken gaat echter naar de ODRU-gemeenten. Een deel van de vaste kosten (bijvoorbeeld huur, bodeminformatiesysteem enz) zijn niet één op één af te schalen met het verminderde werk wat dus een structureel kostenverhogend effect zal hebben.

Bodemtaken bij de deelnemers

De taken die bij de provincie liggen gaan deels over naar de gemeenten. Deze krijgen vervolgens de bevoegdheid om te bepalen hoe om te gaan met deze taken. De keuzen die ze vanuit hun opdrachtgeversrol daarbij maken bepalen welke bodemproducten en -diensten er vanuit de RUD nodig zijn. Daarmee bepalen ze ook hoe straks de basis- en plustaken eruit zien en welke kennis, kunde en formatie nodig is bij de RUD om deze te kunnen leveren. Overigens, ook binnen de huidige bodemtaken zijn nog niet alle basistaken door deelnemers bij de RUD ondergebracht.

Gezien de ambitie om het team bodem om te vormen tot brede dienstverlening op het gebied van Bodem en Ondergrond, die ondersteuning kan bieden bij beleidsuitvoering, maar ook bij beleidsvorming, is het belangrijk dat er voldoende volume aan producten en diensten in het kerntakenpakket blijven liggen bij de RUD. Enerzijds omdat er een minimum aan formatie nodig is om te voldoen aan de kwaliteitscriteria VTH, maar ook omdat er voldoende afwisseling in taken nodig is om ontwikkelmogelijkheden te bieden aan ons personeel en ze te kunnen blijven binden aan ons als werkgever (dit sluit aan bij de ontwikkelrichting van de TAU-variant vanuit Kleur bekennen/ samen op weg). De gemeenten aangesloten bij de ODRU hebben al besloten de ex-provincietaken bij hen onder te brengen.

Veranderde taken onder de Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet zorgt voor een verandering van het bodemwerk, onafhankelijk van de verschuiving van het bevoegd gezag. De richting die onder de nieuwe wet wordt gekozen lijkt er voor te zorgen dat er minder vergunningsaanvragen zullen ontstaan, maar meer meldingen en toezicht zullen worden verricht. Daarnaast verdwijnt een deel van het werk ook in zijn geheel en komen er meer integrale vraagstukken terug waarin Bodem vanuit specialistische kennis input moet leveren (voornamelijk in een adviserende rol). Alles bij elkaar opgeteld lijkt het werkpakket door de wetwijziging in ieder geval kleiner te worden.

Financiële impact op de deelnemers

Wat betekent bovenstaande nu financieel. Het cluster bodem kent op dit moment ongeveer 19 FTE in loondienst, dit is de afgelopen 2 jaar al teruggebracht van 26,5 FTE in verband met de voorbereiding op de verschuiving bevoegd gezag. Wanneer wij uitgaan van het worst-case scenario, hebben we er daarvan in 2026 nog maar 8 fte nodig. We hebben in de jaren 2022 tot 2026 een natuurlijk verloop van 2 FTE. Binnen het cluster bodem worden in het worst-case scenario dus 9 FTE boventallig. Mogelijk geldt voor een deel van deze medewerkers 'mens volgt werk' naar de ODRU of een RUD gemeente die de taken in eigen beheer wil gaan uitvoeren. Mocht dit niet opgaan dan hebben we het over forse frictiekosten die boven de € 2,5 miljoen kunnen liggen. Voor een aanzienlijk deel is dit te voorkomen door de verschuivende taken door de deelnemers opnieuw bij de RUD te beleggen.

Indien onze opdrachtgevers ook hun Bodem plustaken (deels) onderbrengen bij de RUD, heeft de ODRU aangegeven de mogelijkheden te onderzoeken om deze taken binnen de ODRU-gemeenten ook (deels) bij ons neer te leggen. Dit zou de frictiekosten verder verminderen.

Juridische toets

De taken op het gebied van Bodem worden sinds 2014 conform de WBB in mandaat uitgevoerd door de RUD namens de Provincie Utrecht. Dit bevoegd gezag verschuift onder de omgevingswet naar de 24 Utrechtse gemeenten die nu geen bevoegd gezag zijn.

Het lijkt erop dat 'Voortgang van onderneming' (voorheen: 'Mens volgt werk')(artikel 7:662 Bw) van toepassing is op de verschuiving van taken.

Proces

Aanleiding

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Onder die wet worden alle gemeenten bevoegd gezag voor de bodem, daar waar dit nu alleen de provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht en Amersfoort zijn. Daarnaast vraagt de Omgevingswet om een andere invulling van bodemtaken dan in de voorgaande regelgeving.

De essentie: een deel van de huidige bodemtaken houdt op te bestaan, een deel verandert en er komen nieuwe taken bij. Dit alles heeft de nodige impact op de taakuitvoering door de RUD.

Opdracht

Het Algemeen Bestuur heeft de RUD de volgende vraag gesteld: Hoe kunnen de gemeentelijke en provinciale bodemtaken onder de Omgevingswet uitgevoerd gaan worden en wat is de impact op de RUD? Daarbij gaat het zowel om de verschuiving in bevoegdheden als de wijze waarop deze bodemtaken straks veranderen onder de Omgevingswet. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met mogelijke samenwerking met de ODRU.

Proces tot nu toe

In het voorjaar 2019 heeft deze opdracht geleid tot een eerste schets met scenario's. In afstemming met het RVO is vervolgens energie gestoken in mogelijke samenwerking met de ODRU en in het voorbereiden van de Warme Overdracht. Hierin wordt de RUD ondersteund door een begeleidingsgroep vanuit het RVO.

Vervolg proces

Om tot een DVO te komen voor 2022 en verder moeten gemeenten vanuit hun opdrachtgeversrol kiezen welke taken (producten/diensten) zij van ons willen afnemen. Hiervoor moeten de volgende stappen doorlopen worden:

1. Opdoen en delen van kennis en inzicht in de verschuiving en verandering in bodemtaken (welke taken liggen straks bij de gemeenten en welke taken blijven bij de PU) vanuit de Warme Overdracht;
2. Bepalen hoe de bodemtaken van onze gemeenten en van de provincie Utrecht er straks uitzien ten opzichte van nu;
3. Bepalen welke nieuwe bodemtaken er bij komen;
4. Vaststellen welke bodemtaken de gemeenten en de provincie Utrecht vanuit hun opdrachtgeversrol bij ons neer wil leggen;
5. Afspraken maken over uitvoering en samenwerking (financieel en organisatorisch).

Na aanleiding van stap 4 moet binnen de RUD nog gekeken worden naar:

- Wat betekent dit organisatorisch voor de RUD?
- Welke rollen zijn nodig en welk kennisniveau hoort daarbij?
- Welke competenties zijn/worden dan belangrijk?

Kortweg: eerst wordt de informatie verzameld en gedeeld waarmee gemeenten tot keuzen kunnen komen.

via gesprekken worden die keuzen gemaakt en geïnventariseerd.

Uit de keuzen kan de impact bepaald worden, zowel kwalitatief als kwantitatief.

De impact levert het meest waarschijnlijke scenario op,

aan hand waarvan een DVO (dienstverlening voor 2022 en verder) voor opdrachtgevers en een transitieplan (eventuele reorganisatie en afspraken over frictiekosten) voor de eigenaren opgesteld kunnen worden.

Aandachtspunten

1. Als per 01-01-2022 de Omgevingswet van kracht wordt, moet de RUD ook op Bodem klaar zijn om de producten en diensten te kunnen leveren die van haar verwacht worden. Voor deze transitie is tijd nodig. Derhalve is het belangrijk dat gemeenten en provincie in hun rol als opdrachtgever uiterlijk eind Q1 2021 een keuze gemaakt hebben, waar wij ons op kunnen richten en organiseren.
2. Basistaken worden allemaal bij de RUD belegd. Hier zijn nu nog uitzonderingen op. Bijvoorbeeld de vergunningverlening bodem binnen de gemeente Utrecht.
3. Plustaken worden ook allemaal bij de RUD belegd, daar waar dit logisch is. Logisch omdat het taken zijn die de RUD nu voor de Provincie uitvoert óf logisch omdat dit aansluit bij de uitkomsten van 'Kleur bekennen' en 'Samen op weg'.
4. Bovengenoemde punten 2 en 3 zijn in lijn met de afspraken die de ODRU heeft met haar opdrachtgevers voor Bodem.

5. De samenwerking met de ODRU moet verder verkent worden. Hierbij is het belangrijk om te bepalen waar (diensten/producten) de organisaties gezamenlijk sterker zijn dan individueel en daardoor meer waarde leveren. Ook is het belangrijk om te verkennen welke taken de ODRU mogelijk bij ons wil beleggen. Als randvoorwaarde geeft de ODRU mee dat zij wellicht werkzaamheden met een juridisch (bodem)karakter en complexe saneringen aan ons willen uitbesteden, *mits* wij die taken ook uitvoeren voor onze eigen gemeenten.

Wanneer komen we terug bij het Algemeen Bestuur

Op dit moment zijn we bezig met een serie gesprekken met opdrachtgevers. Hierin bepalen en inventariseren we, gezamenlijk met provincie en gemeenten, de output van de stappen 2 tot en met 5 (zie paragraaf: Vervolg proces). Er is een model opgesteld met scenario's en bouwstenen die deze output vertaalt naar structurele werkvoorraad. Daarbij moet er wel voldoende input zijn om te spreken van een realistisch scenario.

Ten tijde van het schrijven van dit voorstel is met een aantal opdrachtgevers gesproken en is met een aantal opdrachtgevers gesprekken gepland. Het aantal opdrachtgevers waarmee gesproken is, geeft nu nog onvoldoende input om een realistisch scenario mee op te stellen. Daarom is de onderliggende notitie nog erg procesgericht. De verwachting is dat medio november / begin december er voldoende gesprekken zijn gevoerd en dus input is opgehaald, om het realistische scenario te bepalen en daarmee ook de kwantitatieve en kwalitatieve impact. Deze aanbiedingsbrief en de onderliggende notitie kan dan aangevuld worden met het verkregen beeld van de gevoerde gesprekken. Dat geeft het totaalbeeld waarop daar u besloten kan worden. Dit totaalbeeld wordt aangeboden in de eerste Algemeen Bestuursvergadering van 11 februari 2021.

In de Algemeen Bestuursvergadering van maart 2021 willen wij u voorstellen om:

1. De basis en plustaken taken die verschuiven van provincie Utrecht naar RUD gemeenten, vanwege wijziging bevoegd gezag per 01-01-2022, één-op-één (weer) onder te brengen bij RUD Utrecht;
2. Het proces om dat te organiseren conform beschreven proces plaats te laten vinden;
3. Op die manier onnodige frictiekosten en een eventuele braindrain te voorkomen.